

HRVATSKA NARODNA BANKA

Informacija o gospodarskim kretanjima

travanj 2016.

Sažetak

Mjesečni pokazatelji gospodarske aktivnosti upućuju na to da se na početku 2016. godine nastavio rast realnog BDP-a, nakon njegova privremenog pada na kraju prethodne godine. Godišnja stopa promjene potrošačkih cijena smanjila se s $-0,8\%$ u siječnju na $-1,4\%$ u veljači, ponajviše kao rezultat kretanja cijena energije i prehrambenih proizvoda. Monetarna je politika u prvom tromjesečju 2016. zadržala izrazito ekspanzivan karakter uz najviše zabilježene razine viška kunske likvidnosti, dok su plasmani banaka tijekom siječnja i veljače 2016. stagnirali na razini s kraja prošle godine. Monetarna su kretanja bila i pod znatnim utjecajem procesa konverzije i djelomičnog otpisa kredita stanovništvu u švicarskim francima. Podaci o financiranju države upućuju na to da je u prošloj godini provedena snažna fiskalna prilagodba, a povoljna fiskalna kretanja nastavila su se i početkom 2016. godine.

Model brze procjene BDP-a pokazuje da se tijekom prvog tromjesečja 2016. može očekivati rast realnog BDP-a u odnosu na prethodno tromjesečje, nakon pada ostvarenog na kraju 2015. godine (Slika 1.).¹ Fizički obujam industrijske proizvodnje povećao se u prva dva mjeseca za $0,5\%$ u odnosu na prosjek četvrtog tromjesečja 2015., pri čemu je u siječnju ostvaren rast, a u veljači pad (Slika 3.). Promatrana prema područjima NKD-a, gospodarska se aktivnost povećala u djelatnostima prerađivačke industrije, opskrbe električnom energijom, plinom, parom i klimatizacijom, dok je pad zabilježen u rudarstvu i vađenju. Gledano prema glavnim industrijskim grupacijama, ostvareno je povećanje proizvodnje intermedijarnih proizvoda i netrajnih proizvoda za široku potrošnju, dok je kod ostalih kategorija industrijske proizvodnje zabilježen pad. Realni promet od trgovine na malo u siječnju i veljači također se povećao za $0,5\%$ u odnosu na posljednje tromjesečje 2015. godine (Slika 7.). U siječnju je u odnosu na prethodna tri mjeseca porastao i fizički obujam građevinskih radova, pri čemu su se povećali radovi na zgradama i ostalim građevinama (slike 5. i 6.).

Rezultati Ankete pouzdanja potrošača upućuju na kontinuirano poboljšavanje pokazatelja potrošačkog optimizma od početka 2015. godine. Povoljnije kretanje indeksa pouzdanja potrošača u prva tri mjeseca 2016. ponajprije je posljedica povoljnijih očekivanja financijske situacije u kućanstvu za sljedećih godinu dana u usporedbi sa situacijom danas (Slika 8.). Kada je riječ o poslovnom optimizmu, rezultati Ankete o poslovnim očekivanjima za prvo tromjesečje 2016. upućuju na blago poboljšanje optimizma u građevinarstvu i djelatnosti usluga, dok je on blago smanjen u industriji i trgovini (Slika 8.). Poduzeća u trgovini i djelatnosti usluga očekuju i povećanje broja zaposlenih. Na poslovna očekivanja u industriji negativno utječe što sve više poduzeća stanje narudžbi smatra nedovoljnim, a u trgovini sve više poduzeća ocjenjuje da su im zalihe veće od optimalnih.

Krajem ožujka DZS je objavio podatke o zaposlenima u pravnim osobama i plaćama za siječanj 2016. prema novoj metodologiji te revidirao podatke za 2015. godinu (slike 16. i 18.). Dosadašnji način prikupljanja podataka putem mjesečnog istraživanja RAD-1, koje je obuhvaćalo 70% zaposlenih iz svakog odjeljka NKD-a, zamijenjen je prikupljanjem podataka iz Izvješća o primicima, porezu na dohodak i prirezu te doprinosima za obvezna osiguranja (tzv. obrazac JOPPD), s punim obuhvatom pravnih osoba. Prelazak na obrazac JOPPD rezultirao je nižim vrijednostima bruto i neto plaća te višom razinom zaposlenosti nego što pokazuju podaci iz mjesečnog istraživanja RAD-1, ali manjim brojem zaposlenih u odnosu na podatke HZMO-a za 2015. godinu. Tako je prema podacima iz obrasca JOPPD (Slika 17.) prosječna nominalna neto plaća u 2015. godini iznosila 5.594 kune, što je za 2% niže nego što pokazuju podaci mjesečnog istraživanja (5.710 kuna), dok je prosječna nominalna bruto

plaća bila niža za više od 5% te je u 2015. iznosila 7.610 kuna (u odnosu na 8.054 kune). Pritom je prosječna bruto plaća u privatnom sektoru bila manja za gotovo 9% (sa 7.913 kuna na 7.222 kune), a u javnom sektoru veća za 3% (s 8.378 kuna na 8.629 kuna). Nadalje, prosječan broj zaposlenih bio je u 2015. godini za 3% manji nego prema podacima HZMO-a. S druge strane, u odnosu na podatke iz obrasca RAD-1 prosječan broj zaposlenih u pravnim osobama u 2015. viši je za 63 tisuće ili 5,7%, dok je ukupna zaposlenost porasla² za 4,7%. Od ukupnog povećanja broja zaposlenih polovina se odnosi na porast broja zaposlenih u prerađivačkoj industriji, trgovini na veliko i malo te javnoj upravi. Istodobno se zbog porasta broja zaposlenih smanjila stopa nezaposlenosti (Slika 15.), koja je u 2015. prosječno iznosila 17% (17,7%).³

Potrošačke su se cijene u veljači smanjile za 0,3% u odnosu na prethodni mjesec (Tablica 1.), čemu su uglavnom pridonijele niže cijene naftnih derivata, sezonsko sniženje cijena odjeće i obuće te pojeftinjenje određenih prehrambenih proizvoda. Godišnji pad potrošačkih cijena ubrzao se s $-0,8\%$ u siječnju na $-1,4\%$ u veljači, što je bio rezultat kretanja svih glavnih komponenata indeksa potrošačkih cijena, a ponajviše prehrambenih proizvoda i energije (Slika 20.). Negativan doprinos energije godišnjoj inflaciji povećao se s $-0,6$ postotnih bodova u siječnju na $-0,8$ postotnih bodova u veljači, ponajviše zbog pada cijena sirove nafte na svjetskom tržištu u siječnju te učinka baznog razdoblja. Do ubrzanja godišnjeg pada cijena prehrambenih proizvoda došlo je u uvjetima prelijevanja prijašnjeg pojeftinjenja prehrambenih sirovina (Slika 22.) i sirove nafte na svjetskom tržištu (Slika 21.) na finalne prehrambene proizvode te viškova na europskom tržištu poljoprivrednih proizvoda, što je uglavnom bio rezultat ukidanja kvota u proizvodnji mlijeka te nemogućnosti izvoza određenih prehrambenih proizvoda iz EU-a u Rusiju. Pritom se u veljači najviše smanjio doprinos neprerađenih prehrambenih proizvoda (povrća i voća te mesa) godišnjoj inflaciji. Nadalje, doprinos industrijskih proizvoda (bez prehrane i energije) godišnjoj inflaciji u veljači smanjio se ponajviše zbog izrazitijega sezonskog pada cijena odjeće u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine, a usporavanje godišnjeg rasta cijena bilo je koncentrirano samo na manji broj proizvoda iz tog agregata. Godišnja stopa promjene temeljne inflacije smanjila se s $-0,4\%$ u siječnju na $-0,7\%$ u veljači, na što je uvelike djelovalo

2 Podatak o broju obrtnika i samostalnih profesionalnih djelatnosti te individualnih poljoprivrednika preuzima se od HZMO-a te se stoga nije mijenjao.

3 Na osnovi dostupnih podataka teško je objasniti tekuću dinamiku zaposlenosti, pa se ona ne komentira u tekstu (Slika 14.). Prema novim originalnim podacima prosječan broj zaposlenih u siječnju i veljači 2016. smanjio se za 1,6% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine zbog smanjenja broja zaposlenih u uslužnim djelatnostima privatnog sektora, industriji i građevinarstvu. Blagi pad zabilježen je i u javnom sektoru. S druge strane, podaci HZMO-a pokazuju da je u siječnju i veljači ostvaren godišnji porast zaposlenosti od 1,7%. Čini se da novi metodološki pristup nije zamjetljivije utjecao na dinamiku plaća. Prema novim originalnim podacima bruto plaće u siječnju su bile za 2% veće nego u istom mjesecu 2015., ponajprije zbog rasta plaća u privatnom sektoru, dok su neto plaće bile veće za 1,7%.

1 Za detalje vidi rad D. Kunovca i B. Špalata: Brza procjena BDP-a upotrebom dostupnih mjesečnih indikatora (I-42, lipanj 2014.).

spomenuto kretanje cijena odjeće i mesa.

Robnu razmjenu s inozemstvom na prijelazu iz 2015. u 2016. godinu obilježila su kolebljiva kretanja. Nakon privremenog pada u trećem tromjesečju 2015., krajem prošle godine zabilježen je oporavak izvoza i uvoza, koji se na strani uvoza nastavio i u siječnju 2016., dok se izvoz smanjio. Na smanjenje ukupnoga robnog izvoza u siječnju u odnosu na prosjek prethodnog tromjesečja (7,0%) utjecao je pad izvoza nafte i naftnih derivata te pad izvoza brodova (Slika 10.). Isključe li se brodovi i nafta, izvoz suženog agregata nastavio je rasti (1,8%), pri čemu se posebno ističe jačanje izvoza kapitalnih proizvoda (najviše električnih strojeva, aparata i uređaja) te cestovnih vozila. Ukupan je robni uvoz u siječnju porastao za 2,3% u odnosu na prosjek posljednjeg tromjesečja 2015., čemu je pridonio rast uvoza brodova s dorade (Slika 11.). Istodobno, smanjio se uvoz sirove nafte i naftnih preradevina. Povećanje uvoza isključujući brodove i naftu bilo je još izrazitije (5,7%) i rasprostranjeno na velik broj odjeljaka SMTK, u čemu se među ostalim izdvaja rast uvoza medicinskih i farmaceutskih proizvoda, proizvoda tekstilne industrije te kapitalne opreme (Slika 12.).

Do kraja ožujka tečaj je ojačao na 7,52 EUR/HRK, što je za 1,3% niža vrijednost u odnosu na kraj veljače, kada je iznosio 7,62 EUR/HRK (Slika 23.), na što su djelomice utjecali smanjena korporativna potražnja te očekivanja deviznih priljeva na osnovi zaduživanja i početka turističke sezone. Kuna je u ožujku ojačala i prema većini ostalih valuta glavnih trgovinskih partnera, što je rezultiralo aprecijacijom indeksa nominalnoga efektivnog tečaja za 1,8% u odnosu na kraj veljače (Slika 24.), ponajviše zbog jačanja eura prema juan renminbiju, američkom dolaru, jenu i forinti na svjetskom deviznom tržištu.

Visoka likvidnost bankarskog sektora u europodručju i nastavak ekspanzivne politike ESB-a tijekom veljače i ožujka 2016. rezultirali su daljnjim padom eurskih referentnih kamatnih stopa. Šestomjesečni EURIBOR na kraju ožujka spustio se na -0,13%, a prekonoćna kamatna stopa EONIA na -0,35% (Slika 26.). Sličnom dinamikom kretali su se i prosječni troškovi financiranja banaka majki najvećih domaćih banaka, no oni su se na kraju ožujka ipak zadržali na neznatno višoj razini nego na kraju siječnja (Slika 28.). Nakon rasta u veljači, premije za rizik za europske zemlje s tržištima u nastajanju također su se smanjile tijekom ožujka, a najveći pad od oko 20 b. b. imala je premija za rizik za Hrvatsku, no ona je s razinom od 271 b. b. na kraju ožujka ipak ostala znatno viša u odnosu na usporedive zemlje.

U ožujku 2016. nastavljen je trend održavanja visoke likvidnosti domaćega bankovnog sustava potpomognutog monetarnim mjerama HNB-a, što se očituje u niskim kamatnim stopama i malom volumenu trgovanja na novčanom tržištu. Tako je vagana kamatna stopa na prekonoćne kredite u izravnoj međubankovnoj trgovini u ožujku 2016. iznosila 0,44% (Slika 29.). Istodobno su u ožujku 2016. održane četiri aukcije trezorskih zapisa, na kojima su plasirani tromjesečni, polugodišnji i jednogodišnji kunski trezorski zapisi. Pritom su jednogodišnji kunski trezorski zapisi plasirani uz povijesno nisku kamatnu stopu od 0,99% (Slika 30.). Osim toga, MF je izdao novu tranšu desetogodišnje kunske obveznice s prinosom pri izdavanju od 3,99%, što je smanjenje od 0,4 postotna boda u odnosu na tranšu iste obveznice izdanu u prosincu 2015. godine.

Tijekom siječnja i veljače 2016. aktivne i pasivne kamatne stope poslovnih banaka nastavile su višegodišnji trend snižavanja (Slika 31.). Takva kretanja kamatnih stopa primjetljiva su neovisno o segmentu i valutnoj klauzuli (slike 32. i 33.). Opća kamatna razlika na stanja u veljači 2016. blago je porasla u odnosu na kraj prošle godine te je iznosila 4,81 postotni bod (Slika 34.).

Monetarna kretanja u veljači 2016. obilježilo je zamjetljivo smanjenje neto inozemne aktive (NIA) monetarnog sustava, što

je zajedno s blagim porastom neto domaće aktive (NDA) dovelo do umjerenog pada ukupnih likvidnih sredstava (M4). Pad neto inozemne aktive isključivo je bio rezultat smanjenja inozemne aktive kreditnih institucija, dok je njihova inozemna pasiva stagnirala. S druge strane, neto inozemna aktiva HNB-a povećala se zbog prirasta deviznog depozita države kod središnje banke zbog priljeva iz fondova EU-a. Unatoč smanjenju ukupnih likvidnih sredstava M4 u veljači, ostvarenom ponajprije zbog pada deviznih depozita, na godišnjoj se razini zadržao zamjetljiv rast ovoga najširega monetarnog agregata (Slika 43.), koji je krajem veljače iznosio 4,4% (isključujući utjecaj tečajnih promjena). Takvim kretanjima i nadalje najviše pridonosi rast depozitnog novca stanovništva i nefinancijskih poduzeća.

Plasmani kreditnih institucija domaćim sektorima (izuzev države) na kraju veljače bili su na sličnoj razini kao i na kraju prošle godine, dok je pad plasmana na godišnjoj razini (na temelju transakcija) ublažen s -2,2% na -1,6% (Slika 37.). Pritom su tijekom prva dva mjeseca pali plasmani stanovništvu, a porasli poduzećima, kod kojih je zamjetljiv skok ostvaren u veljači zbog zaduživanja jednoga velikoga trgovačkog društva (Slika 38.). Promatrajući nominalna kretanja, plasmani stanovništvu i nadalje su pod velikim utjecajem procesa konverzije i djelomičnog otpisa kredita vezanih uz švicarski franak. Od kraja studenoga 2015. do kraja veljače ove godine banke su ukupno otpisale 4,3 mlrd. kuna kredita u švicarskim francima, dok je stanje ukupnih potraživanja kreditnih institucija od stanovništva vezanih uz švicarski franak palo na 5,5 mlrd. kuna, s 21,7 mlrd. kuna, koliko je iznosilo prije konverzije. Godišnja stopa promjene stanja ukupnih plasmana stanovništvu na temelju transakcija, koja uz kretanje tečaja isključuje i učinak otpisa kredita, iznosila je -1,6% (Slika 39.).

Bruto međunarodne pričuve krajem ožujka iznosile su 13,1 mlrd. EUR te su bile za 4,1% manje u odnosu na kraj 2015. godine (Slika 49.). Neto raspoložive pričuve na kraju prvog tromjesečja dosegule su razinu od 11,1 mlrd. EUR ili za 0,7% manje u odnosu na kraj prethodne godine.

Neto inozemni dug domaćih sektora smanjio se u siječnju 2016. za 0,1 mlrd. EUR (Slika 53.), kao rezultat smanjenja obveza domaćih sektora prema inozemnim vjerovnicima uz neznatan pad inozemne imovine. Pritom se bruto inozemni dug na kraju siječnja spustio na 45,4 mlrd. EUR (Slika 55.), a smanjenju ukupnih inozemnih obveza podjednako je pridonijelo razduživanje opće države, uglavnom na osnovi dugoročnih dužničkih vrijednosnih papira, te ostalih domaćih sektora, od čega se glavnina odnosi na razduživanje nefinancijskih društava prema vlasnički nepovezanim vjerovnicima (Slika 54.). Osim toga, i kreditne su institucije smanjile svoje inozemne obveze, a neto inozemnu poziciju dodatno su popravile povećanjem inozemne aktive.

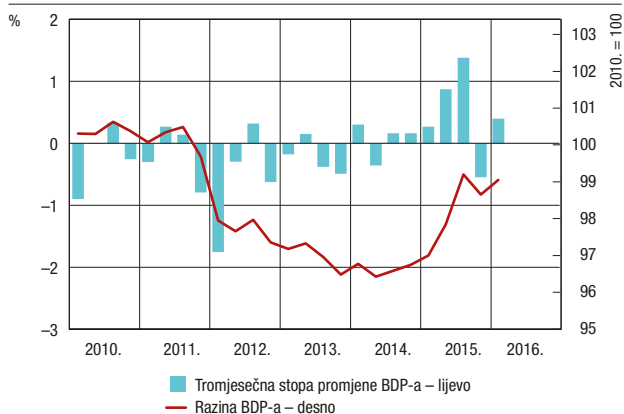
Podaci o dugu opće države upućuju na to da je u 2015. godini provedena snažna fiskalna prilagodba. Dug opće države iznosio je tako na kraju 2015. godine 86,7% BDP-a te je u odnosu na godinu dana prije samo blago povećan. Osim smanjenja manjka, na to je utjecalo i korištenje sredstava depozita države namaknutih zaduživanjem u 2014. Podaci o prihodima, rashodima i manjku opće države za cijelu 2015. prema metodologiji ESA 2010 trebali bi biti objavljeni krajem travnja ove godine.

Preliminarni podaci državnog proračuna za siječanj 2016., koji su prikazani u skladu s nacionalnim računskim planom, upućuju na nastavak povoljnih fiskalnih kretanja na početku godine (Tablica 3.). Tako su porasli porezni prihodi, što je poglavito posljedica boljih ostvarenja izravnih poreza i prihoda od trošarina, a blago su porasli i prihodi od doprinosa. Prihodi od PDV-a smanjeni su na godišnjoj razini, no čini se kako bi se to moglo povezati s pomakom uplata poreza na dodanu vrijednost

na početak veljače. Kada je riječ o rashodnoj strani proračuna, zabilježen je zamjetljiv pad, i to poglavito rashoda za materijalne troškove. Međutim, takva kretanja djelomice se mogu objasniti time što još uvijek nije bio donesen proračun za 2016., već je

na snazi bila Odluka o privremenom financiranju proračunskih korisnika u prvom tromjesečju 2016., što je vjerojatno utjecalo na odgodu potrošnje.

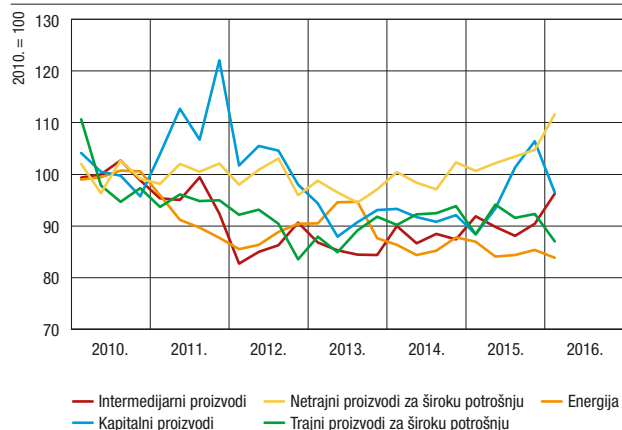
Slika 1. Tromjesečni bruto domaći proizvod
sezonski i kalendarski prilagođene realne vrijednosti

Napomena: Podatak za 1. tr. 2016. odnosi se na Mjesečni pokazatelj realne gospodarske aktivnosti HNB-a, procijenjen na temelju podataka objavljenih do 1. travnja 2016.

Izvori: DZS (sezonska prilagodba HNB-a); izračun HNB-a

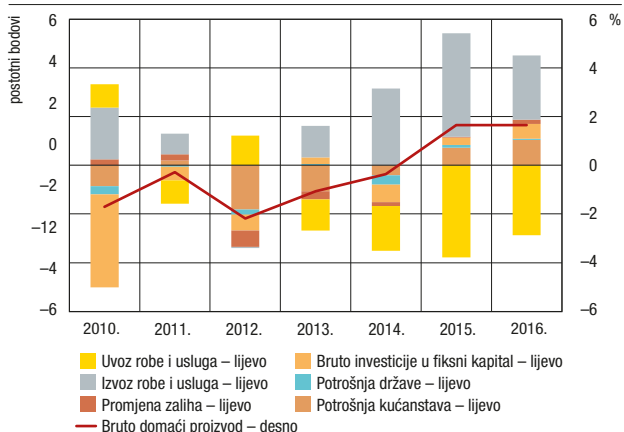
Slika 4. Industrijska proizvodnja prema glavnim industrijskim grupacijama
sezonski prilagođeni indeksi

Napomena: Tromjesečni podaci izračunati su kao prosjek mjesečnih podataka. Podatak za prvo tromjesečje 2016. odnosi se na siječanj i veljaču.

Izvori: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

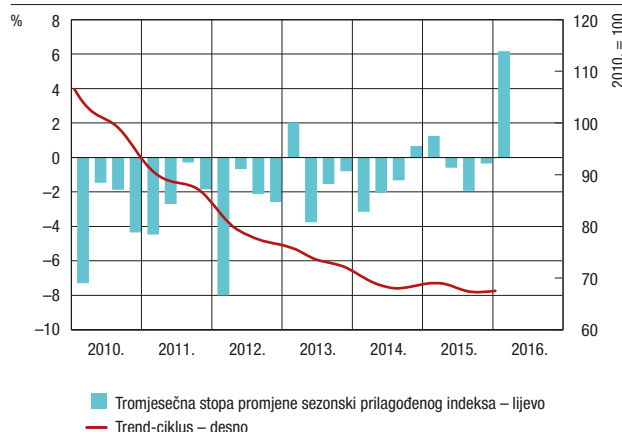
Slika 2. Promjena BDP-a
doprinosi po komponentama

Napomena: Projekcija za 2016. preuzeta je iz službene projekcije HNB-a iz ožujka 2016.

Izvori: DZS

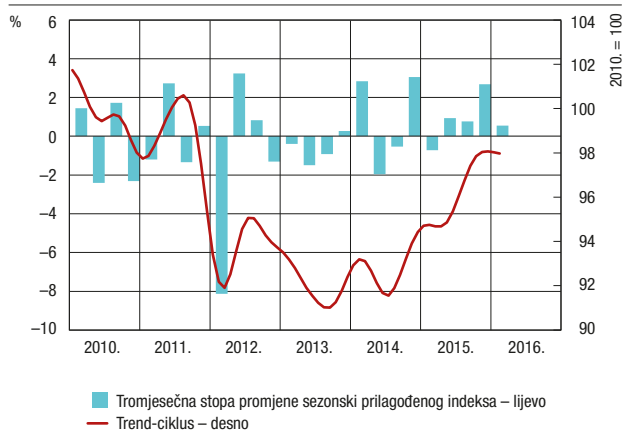
Slika 5. Fizički obujam građevinskih radova

Napomena: Podatak za prvo tromjesečje 2016. odnosi se na siječanj.

Izvori: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

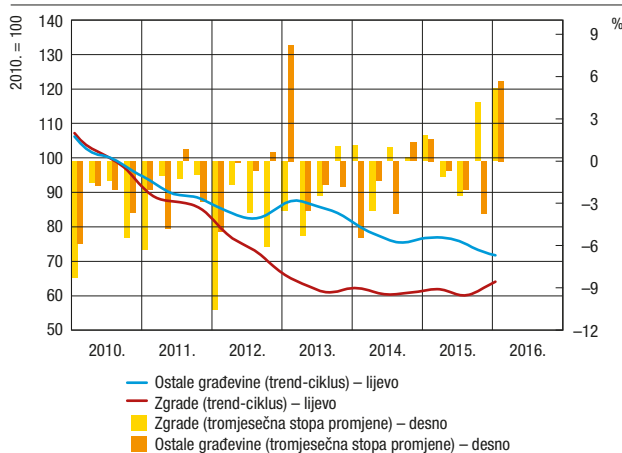
Slika 3. Industrijska proizvodnja

Napomena: Podatak za prvo tromjesečje 2016. odnosi se na siječanj i veljaču.

Izvori: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

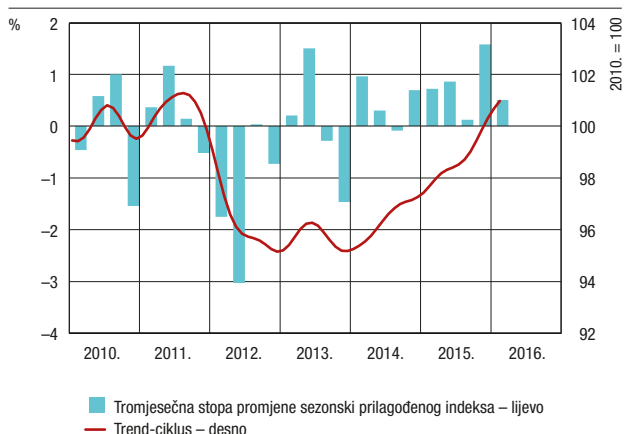
Slika 6. Zgrade i ostale građevine

Napomena: Podatak za prvo tromjesečje 2016. odnosi se na siječanj.

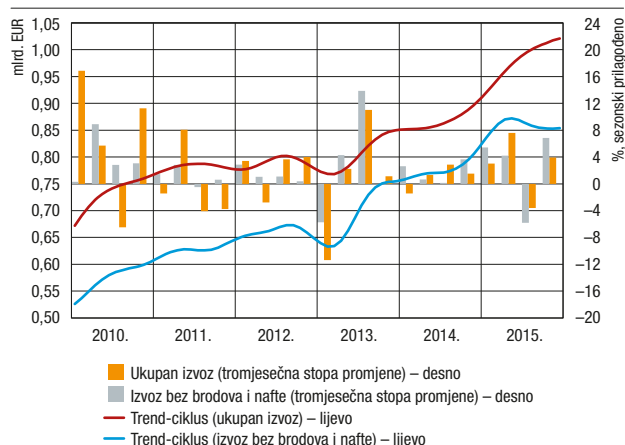
Izvori: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 7. Realni promet od trgovine na malo

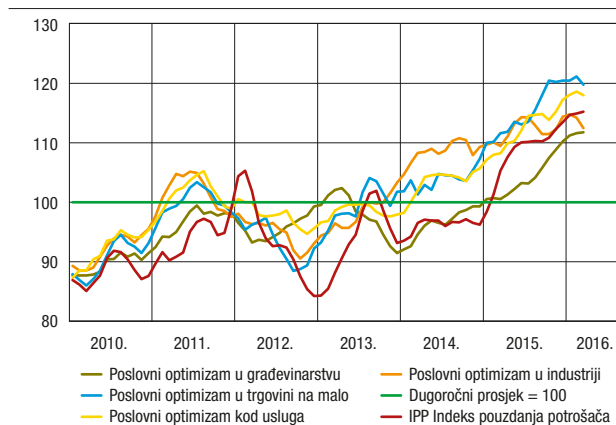
Napomena: Podatak za prvo tromjesečje 2016. odnosi se na siječanj i veljaču.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 10. Robni izvoz (fob)

Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

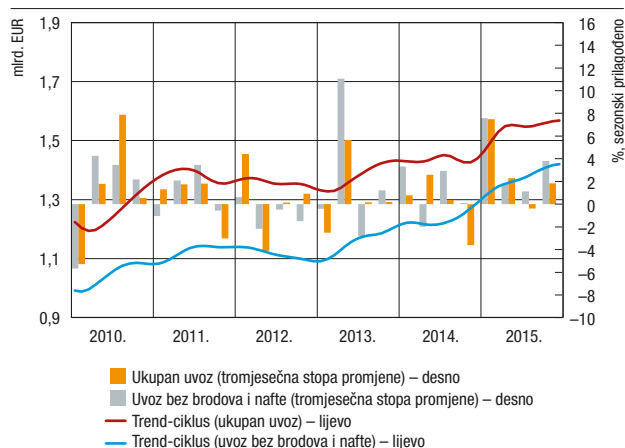
Slika 8. Pokazatelji poslovnog optimizma standardizirane i sezonski prilagođene vrijednosti, tročlani pomični prosjeci

Napomena: Na serijama pokazatelja poslovnog optimizma primijenjeni su novi ponderi koji se od srpnja 2014. temelje na ukupnom prihodu, a ne broju zaposlenih u poduzeću. Istraživanja poslovnog optimizma provode se od svibnja 2008.

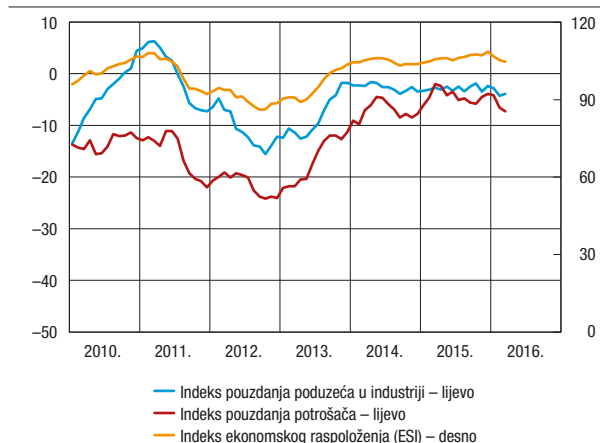
Izvori: Ipsos; HNB; EK (sezonska prilagodba)

Slika 11. Robni uvoz (cif)

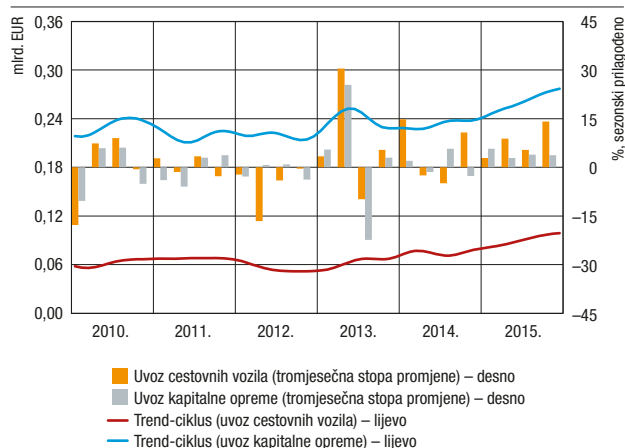

Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 9. Indeksi pouzdanja u EU-u sezonski prilagođeni indeksi

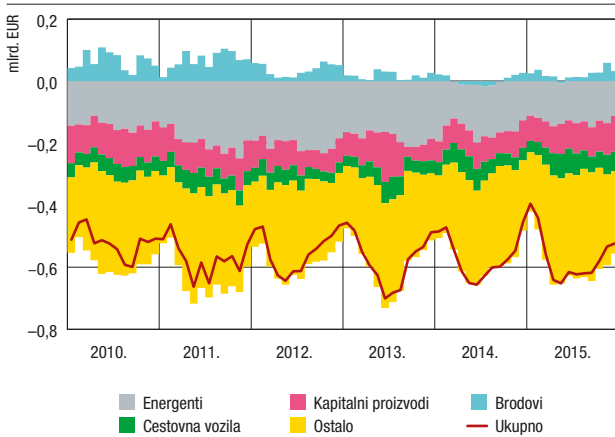
Izvor: Eurostat

Slika 12. Uvoz kapitalne opreme^a i cestovnih vozila (cif)

^a Uvoz strojeva (odsjeci SMTK-a 71 – 77)

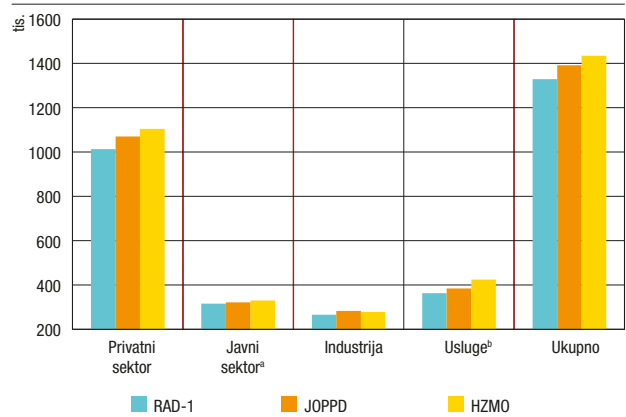
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 13. Saldo robe razmjene
tročlani pomični prosjeci mjesečnih podataka

Izvor: DZS

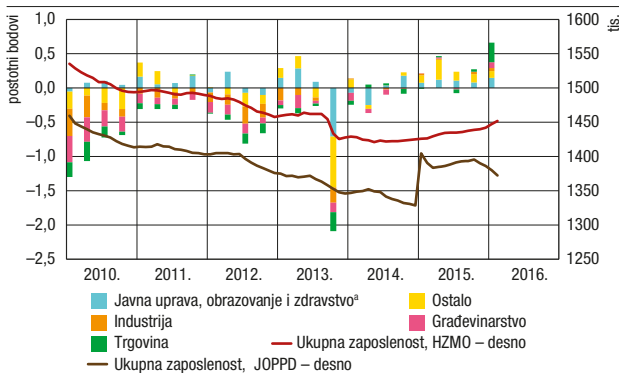
Slika 16. Razlike u pokazateljima zaposlenosti za 2015.

^a Javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje, obrazovanje, zdravstvena zaštita; ^b Trgovina na veliko i malo, prijevoz i skladištenje, pružanje smještaja, priprema i usluživanje hrane

Izvori: DZS; HZMO

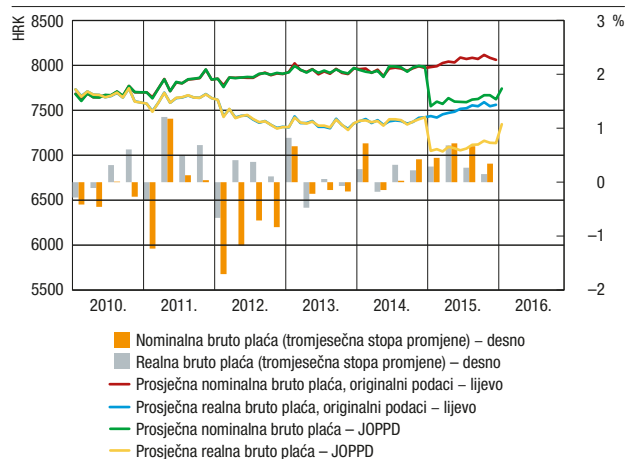
Slika 14. Ukupna zaposlenost i doprinosi rastu zaposlenosti po sektorima
sezonski prilagođene serije

^a Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje, obrazovanje, djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi.
Napomena: U listopadu 2013. godine došlo je do administrativnog brisanja oko 20 tisuća osiguranika iz evidencije HZMO-a. Strukturni stupci prikazuju doprinose po sektorima u skladu s podacima HZMO-a. Podaci za prvo tromjesečje 2016. godine odnose se na siječanj i veljaču.

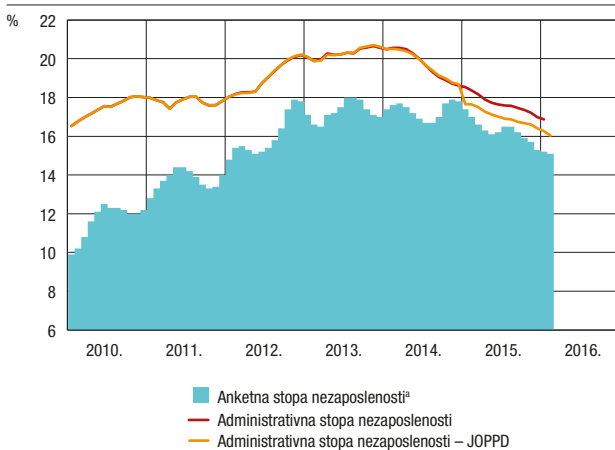
Izvori: HZMO; DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 17. Prosječne bruto plaće

Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

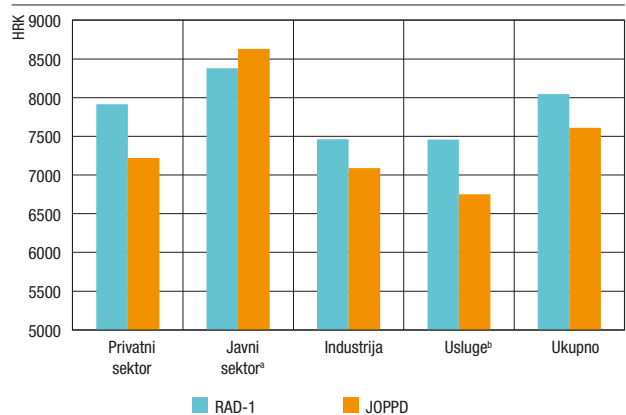
Slika 15. Administrativna i anketna stopa nezaposlenosti
sezonski prilagođeni podaci

^a Mjesečna stopa anketne nezaposlenosti procjena je Eurostata.

Izvori: HZZ; Eurostat (sezonska prilagodba HNB-a)

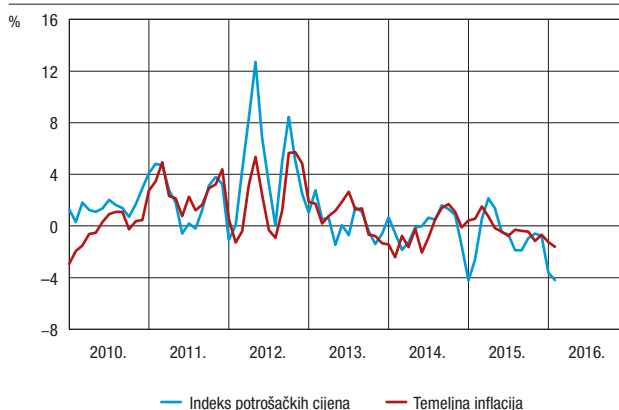
Slika 18. Nominalna bruto plaća po sektorima u 2015.; prije i poslije metodološke izmjene

^a Javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje, obrazovanje, zdravstvena zaštita; ^b Trgovina na veliko i malo, prijevoz i skladištenje, pružanje smještaja, priprema i usluživanje hrane

Izvor: DZS

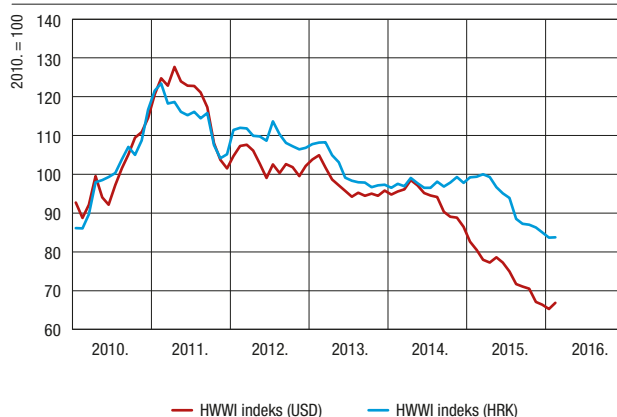
Slika 19. Indeks potrošačkih cijena i temeljna inflacija
mjesečne stope promjene na godišnjoj razini^a

^a Mjesečna stopa promjene izračunata je iz tromjesečnoga pomičnog prosjeka sezonski prilagođenih indeksa potrošačkih cijena.

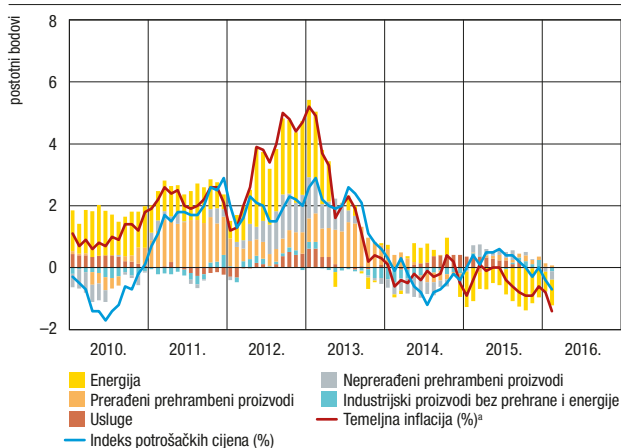
Izvori: DZS; izračun HNB-a

Slika 22. HWWI indeks cijena sirovina (bez energenata)

Izvori: HWWI; izračun HNB-a

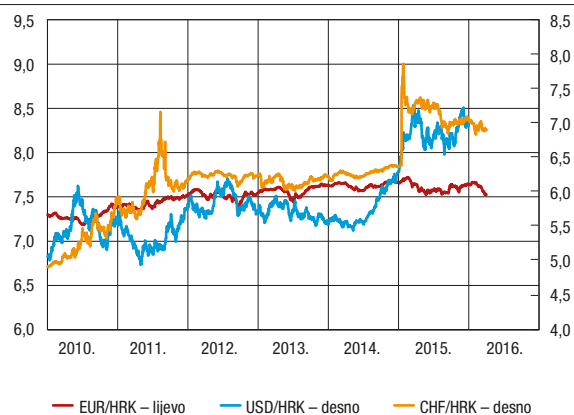
Slika 20. Godišnje stope inflacije i doprinosi komponenta inflaciji potrošačkih cijena

^a Temeljna inflacija ne uključuje cijene poljoprivrednih proizvoda ni cijene proizvoda koje su administrativno regulirane.

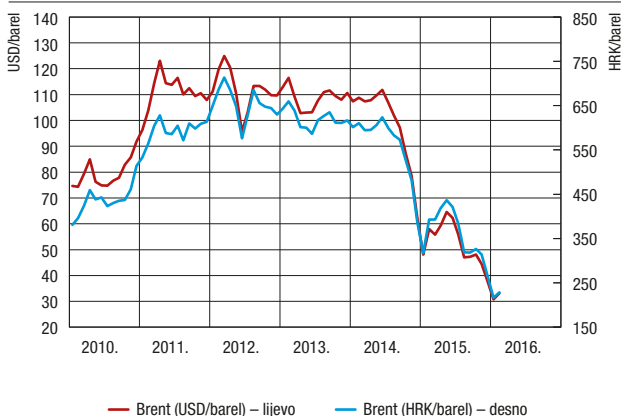
Izvori: DZS; izračun HNB-a

Slika 23. Nominalni dnevni tečaj kune prema euru, američkom dolaru i švicarskom franku
srednji tečaj HNB-a

Izvor: HNB

Slika 21. Cijene sirove nafte (Brent)

Izvori: Bloomberg; izračun HNB-a

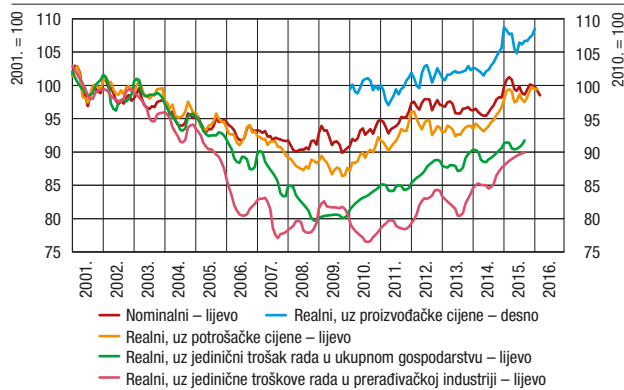
Tablica 1. Cjenovni pokazatelji
godišnje i mjesečne stope promjene

	Godišnje stope		Mjesečne stope	
	I. 16.	II. 16.	II. 15.	II. 16.
Indeks potrošačkih cijena i njegove komponente				
Ukupni indeks	-0,8	-1,4	0,2	-0,3
Energija	-3,8	-4,9	-0,1	-1,1
Neprerađeni prehrambeni proizvodi	-1,4	-2,9	1,8	0,2
Prerađeni prehrambeni proizvodi (uključujući alkohol i duhan)	0,5	0,3	0,0	-0,2
Industrijski proizvodi bez prehrane i energije	0,0	-0,5	0,0	-0,4
Usluge	0,1	0,0	0,0	0,0
Ostali cjenovni pokazatelji				
Temeljna inflacija	-0,4	-0,7	0,0	-0,3
Indeks proizvođačkih cijena industrije na domaćem tržištu	-2,8	-4,8	1,3	-0,8
Cijene sirove nafte Brent (USD)	-35,9	-42,7	20,5	7,8
HWWI agregatni indeks cijena sirovina (bez energenata) ^a	-21,0	-16,9	-2,7	2,5

^a Indeks se izračunava na temelju cijena sirovina izraženih u američkim dolarima.

Izvori: DZS; Bloomberg; HWWI; Eurostat

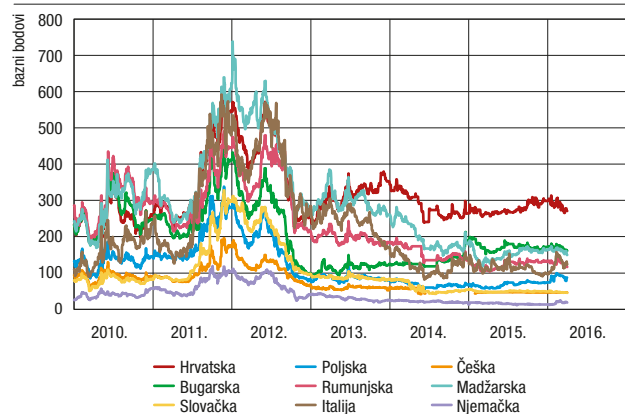
Slika 24. Nominalni i realni efektivni tečajevi kune

Napomena: Realni efektivni tečaj kune uz proizvođačke cijene uključuje hrvatski indeks proizvođačkih cijena industrije na nedomaćem tržištu koji je raspoloživ od siječnja 2010. Realni efektivni tečajevi kune uz jedinične troškove rada dobiveni su interpolacijom tromjesečnih vrijednosti. Pad indeksa označuje efektivnu aprecijaciju kune.

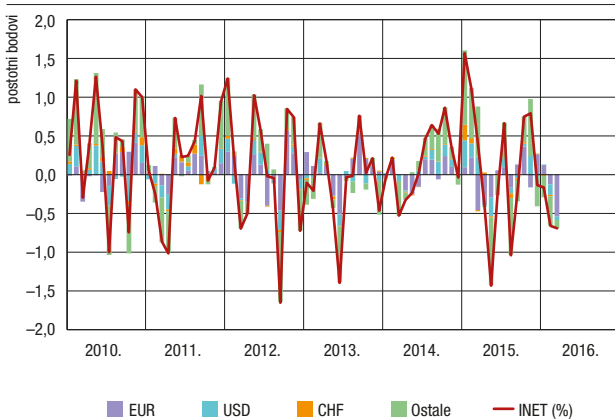
Izvor: HNB

Slika 27. Kretanje premije osiguranja od kreditnog rizika (CDS) za petogodišnje državne obveznice odabranih zemalja

Napomena: Premija osiguranja od kreditnog rizika jest godišnji relativni iznos premije koju kupac CDS-a plaća kako bi se zaštitio od kreditnog rizika povezanog s izdavateljem nekog instrumenta.

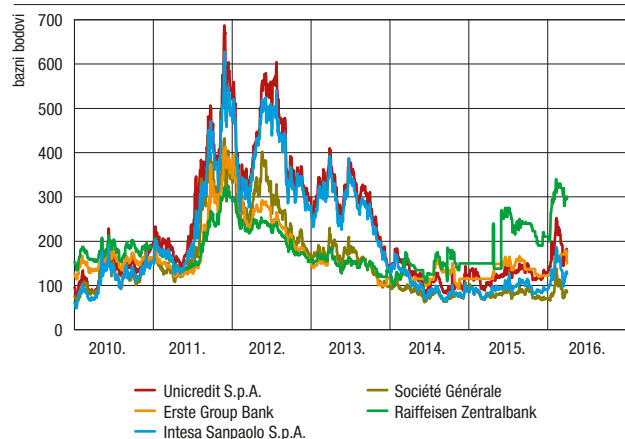
Izvor: Bloomberg

Slika 25. Doprinosi^a pojedinih valuta mjesečnoj stopi promjene prosječnog indeksa nominalnoga efektivnog tečaja kune (INET)

^a Negativne vrijednosti označuju doprinos aprecijaciji INET-a.

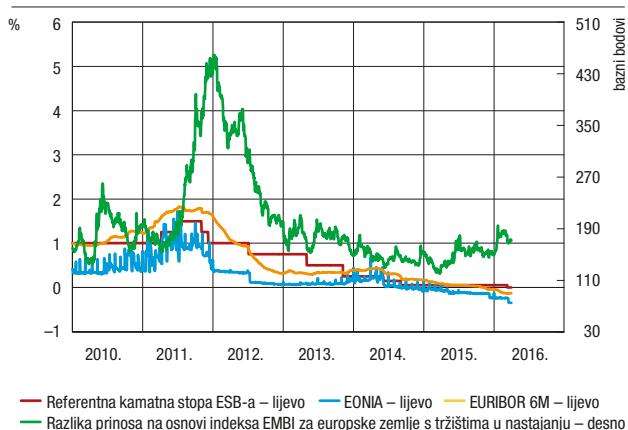
Izvor: HNB

Slika 28. Kretanje premije osiguranja od kreditnog rizika (CDS) za odabrane banke majke domaćih banaka

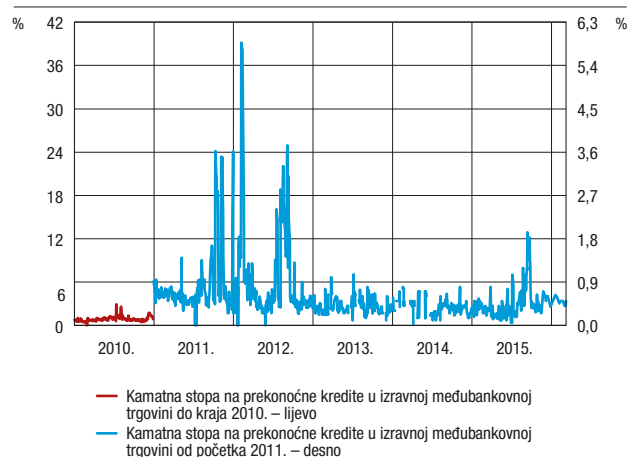
Izvor: Bloomberg

Slika 26. Kamatne stope na euro i prosječna razlika prinosa na obveznice europskih zemalja s tržištima u nastajanju

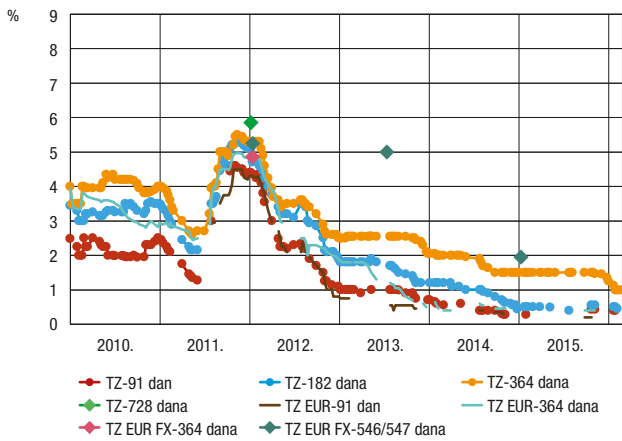
Izvori: ESB; Bloomberg; J. P. Morgan

Slika 29. Prosječna kamatna stopa na novčanom tržištu dnevni podaci, na godišnjoj razini

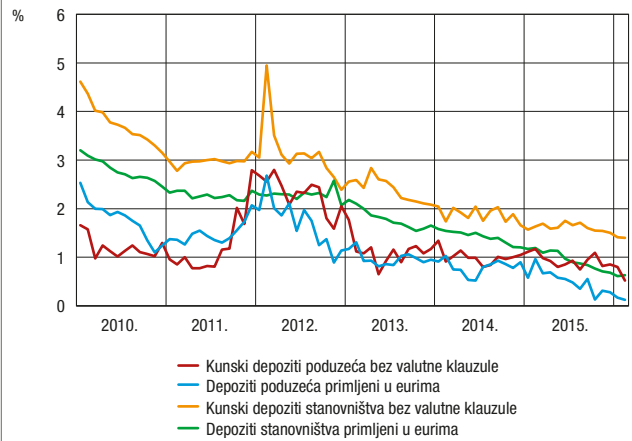
Izvor: HNB

Slika 30. Kamatne stope na kunske i eurske trezorske zapise MF-a na dan aukcije

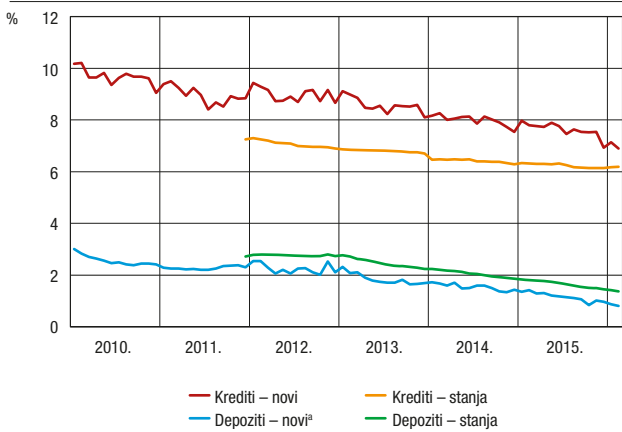
Izvor: HNB

Slika 33. Prosječne kamatne stope na nove depozite oročene na rok do tri mjeseca na godišnjoj razini

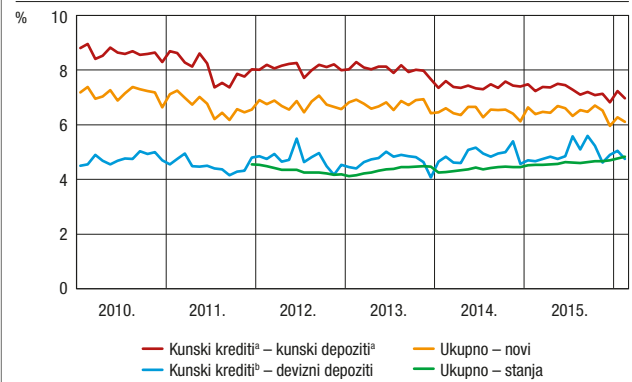
Izvor: HNB

Slika 31. Prosječne kamatne stope na kredite (bez revolving kredita) i depozite na godišnjoj razini

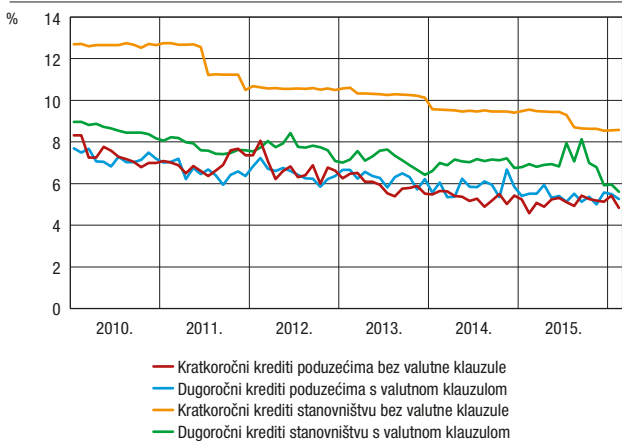
^a Za oročene depozite kamatne stope na nove poslove vagane su njihovim stanjima.
Izvor: HNB

Slika 34. Razlike između kamatnih stopa na kredite (bez revolving kredita) i kamatnih stopa na depozite na godišnjoj razini

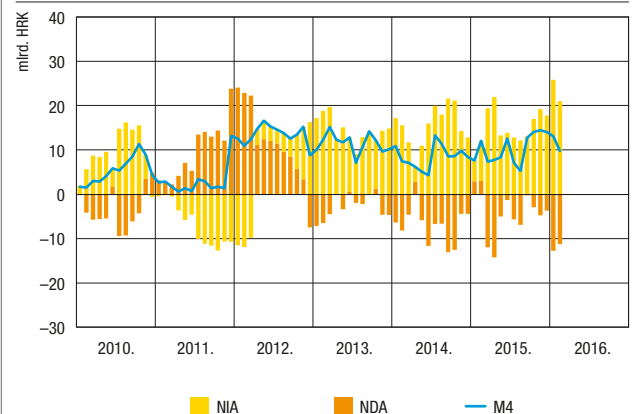
^a Bez valutne klauzule; ^b S valutnom klauzulom
Napomena: Razliku čini raspon između prosječnih kamatnih stopa na kredite i prosječnih kamatnih stopa na depozite, a valja je razlikovati od neto kamatne marže (udio razlike između kamatnih prihoda i kamatnih rashoda u imovini kreditne institucije).
Izvor: HNB

Slika 32. Prosječne kamatne stope na nove kunske kredite (bez revolving kredita) na godišnjoj razini

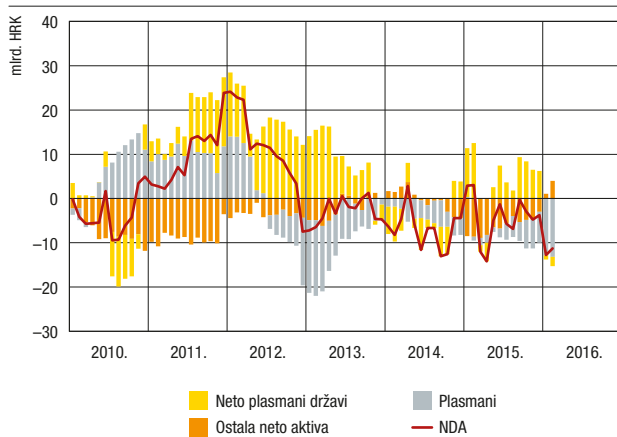
Izvor: HNB

Slika 35. Neto inozemna aktiva, neto domaća aktiva i ukupna likvidna sredstva (M4) apsolutne promjene u posljednjih 12 mjeseci

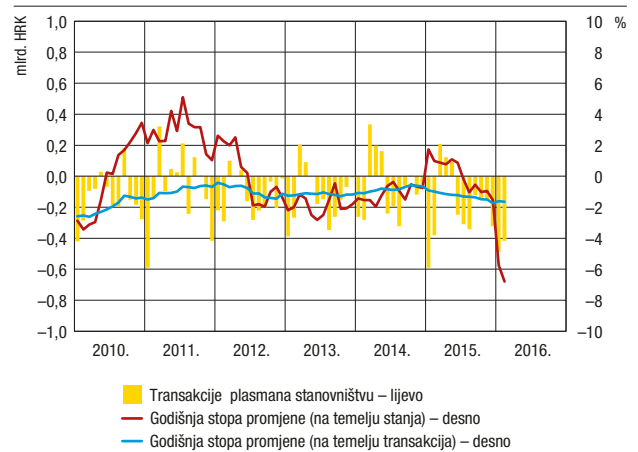
Izvor: HNB

Slika 36. Neto domaća aktiva, struktura apsolutne promjene u posljednjih 12 mjeseci

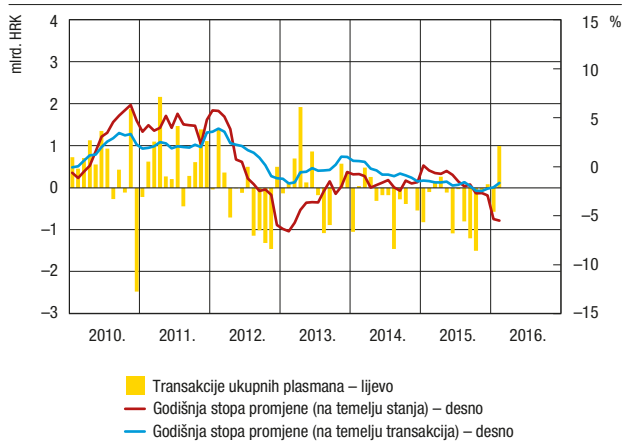
Izvor: HNB

Slika 39. Plasmani stanovništvu

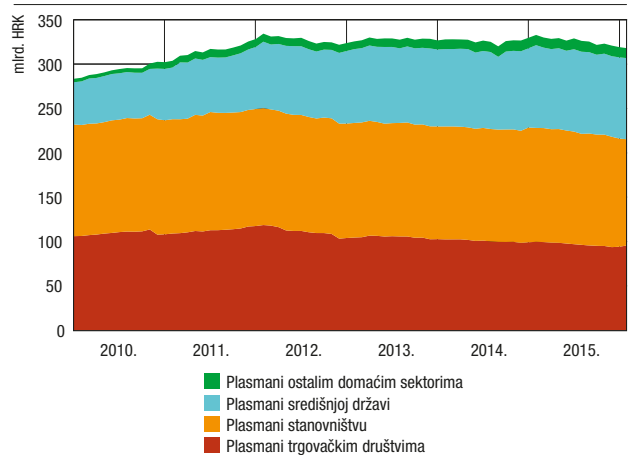
Izvor: HNB

Slika 37. Plasmani

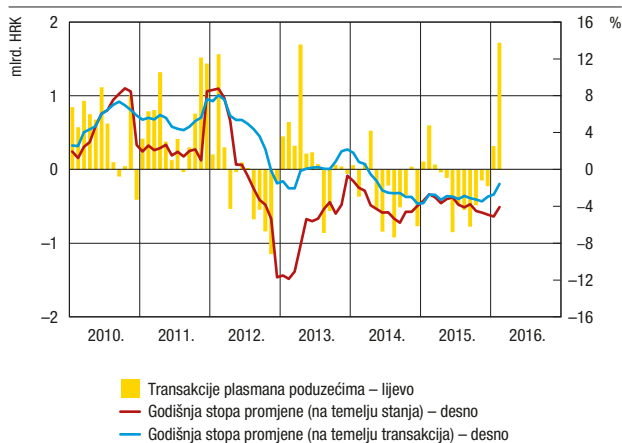
Izvor: HNB

Slika 40. Struktura plasmana kreditnih institucija

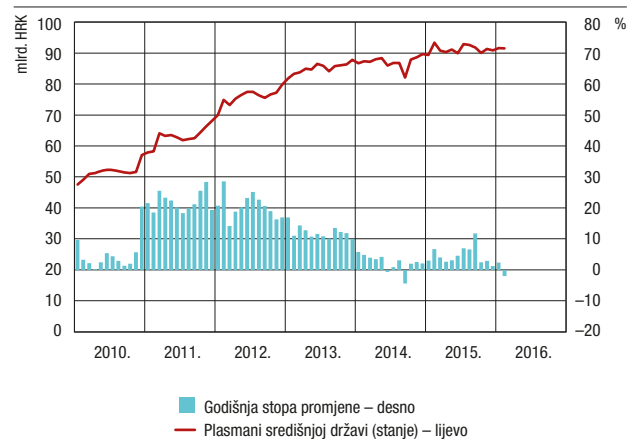
Izvor: HNB

Slika 38. Plasmani poduzećima

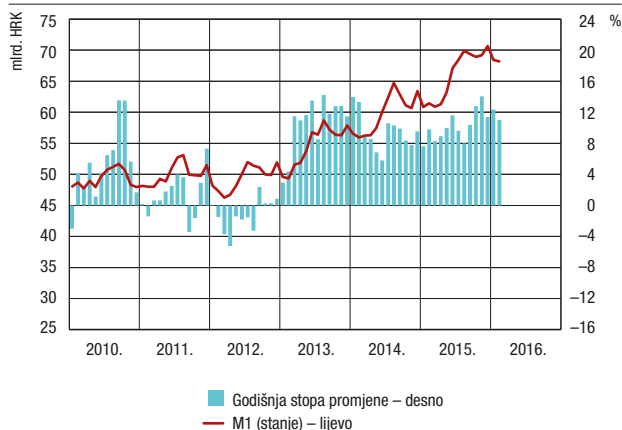
Izvor: HNB

Slika 41. Plasmani kreditnih institucija i novčanih fondova središnje državi

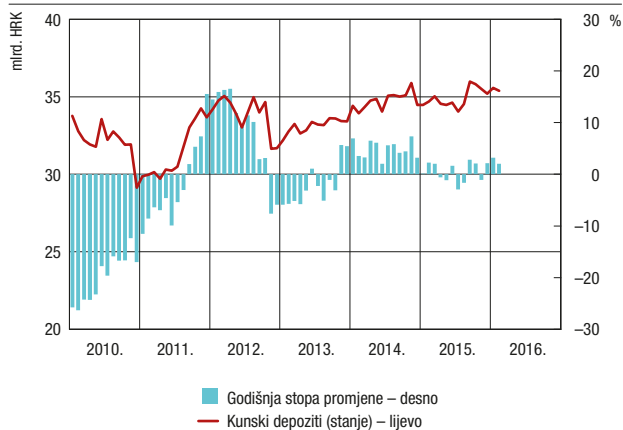
Izvor: HNB

Slika 42. Novčana masa

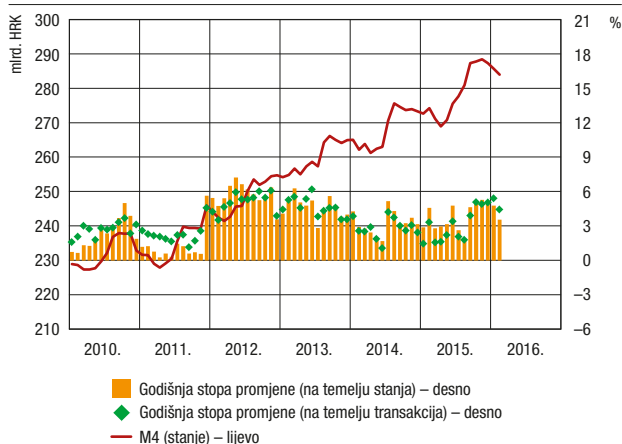
Izvor: HNB

Slika 45. Kunski štedni i oročeni depoziti

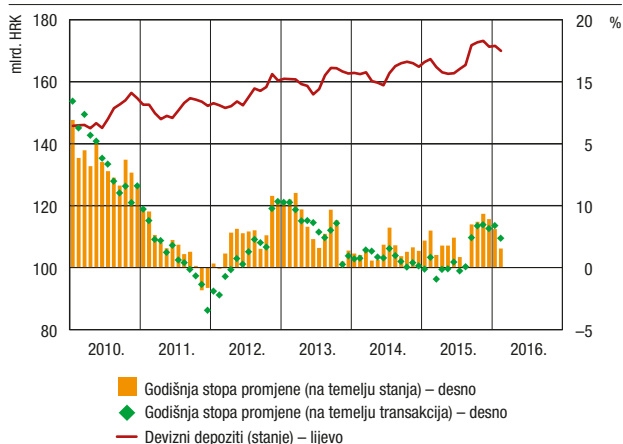
Izvor: HNB

Slika 43. Ukupna likvidna sredstva (M4)

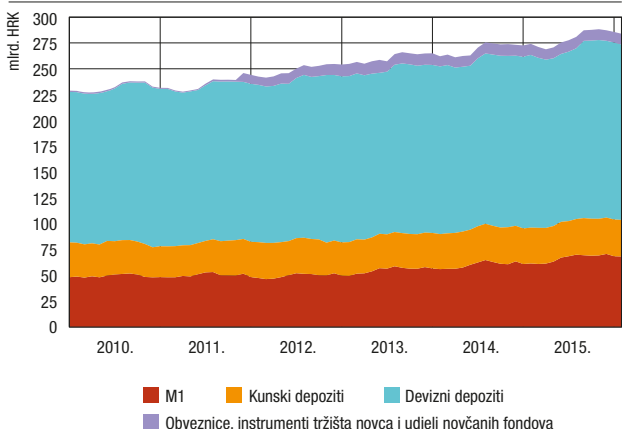
Izvor: HNB

Slika 46. Devizni depoziti

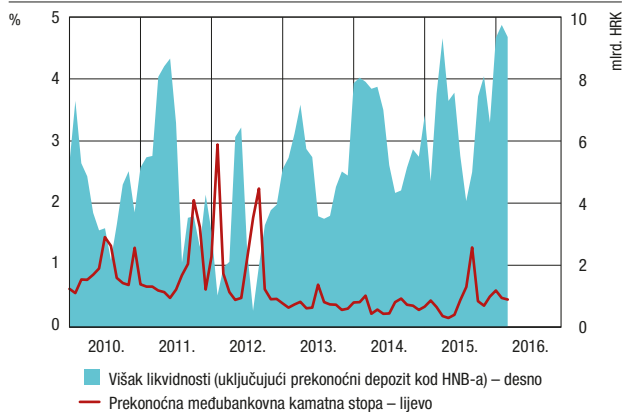
Izvor: HNB

Slika 44. Struktura monetarnog agregata M4

Izvor: HNB

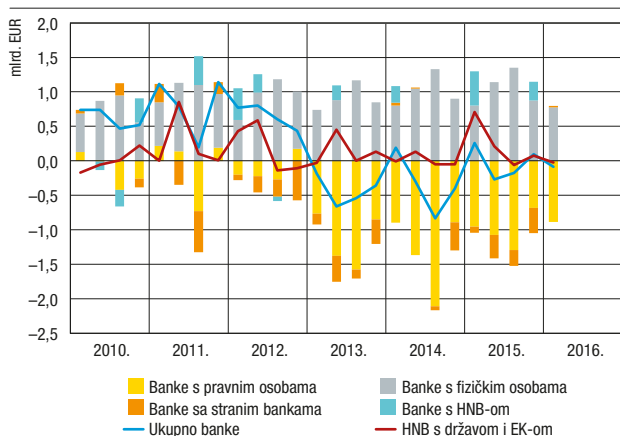
Slika 47. Likvidnost banaka i prekoćna međubankovna kamatna stopa

Napomena: Višak likvidnosti jest razlika između stanja na računima za namiru poslovnih banaka kod HNB-a i iznosa koji banke moraju održavati na tim računima prema obračunu obvezne pričuve.

Izvor: HNB

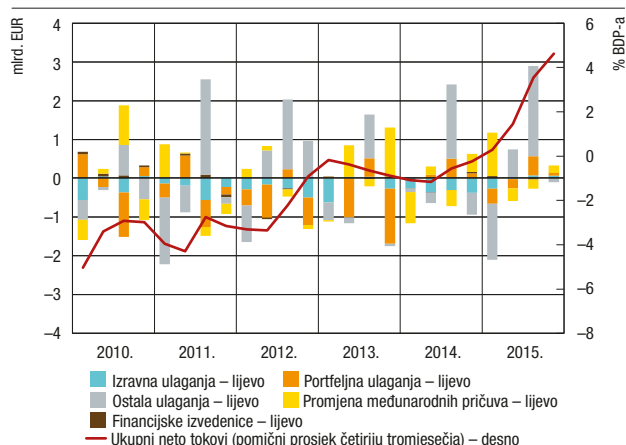
Slika 48. Promptne (SPOT) transakcije na deviznom tržištu (neto promet)

Napomena: Pozitivne vrijednosti označuju neto kupnju, a negativne vrijednosti neto prodaju. Pravne osobe uključuju državu.

Izvor: HNB

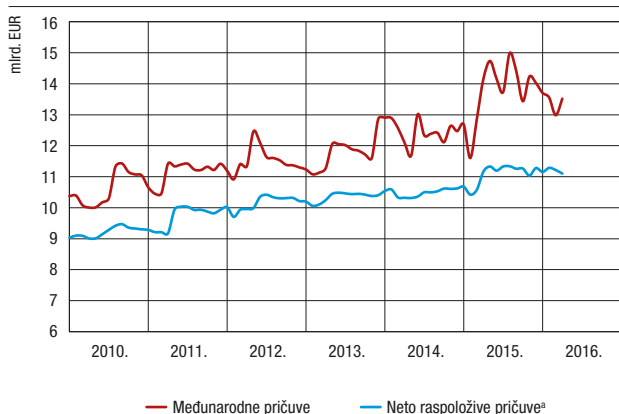
Slika 51. Tokovi na financijskom računu

Napomena: Pozitivna vrijednost označuje neto odljev kapitala u inozemstvo (uključujući i rast međunarodnih pričuva).

Izvor: HNB

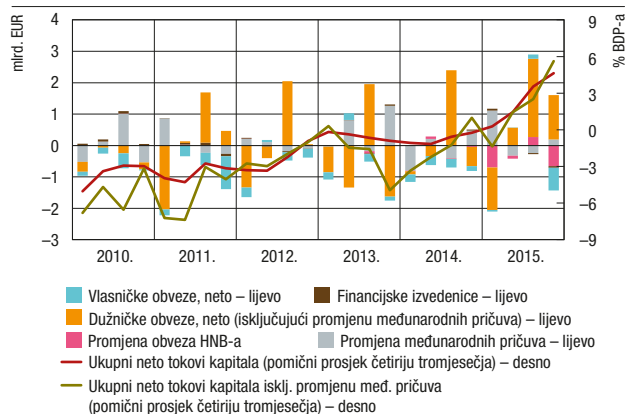
Slika 49. Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke tekući tečaj

^a NRP = međunarodne pričuve – devizna inozemna pasiva – devizni dio obvezne pričuve – devizni depoziti države

Izvor: HNB

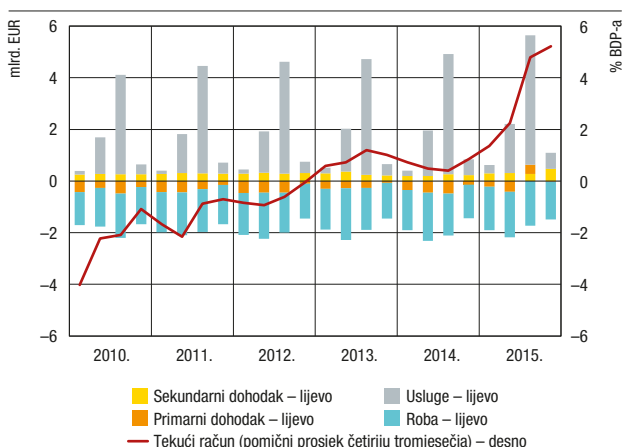
Slika 52. Tokovi na financijskom računu po vrsti ulaganja

Napomena: Pozitivna vrijednost označuje neto odljev kapitala u inozemstvo (uključujući i rast međunarodnih pričuva). Neto obveze jesu razlika između promjene sredstava i obveza.

Izvor: HNB

Slika 50. Tokovi na tekućem računu

Izvor: HNB

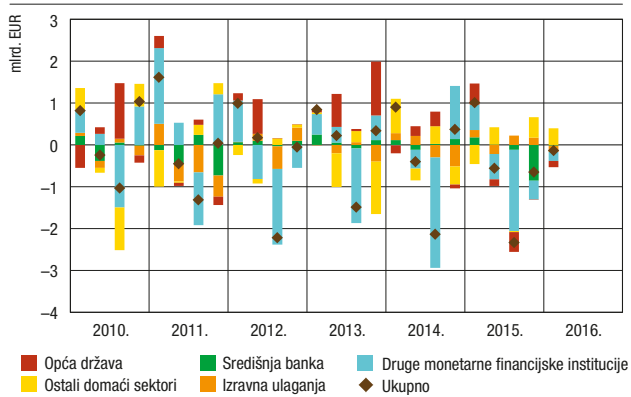
Tablica 2. Platna bilanca^a

preliminarni podaci, u milijunima eura

	2014.	2015.	Indeksi	
			2014. / 2013.	2015. / 2014.
Tekuće transakcije	368,3	2.293,4	83,1	622,7
Kapitalne transakcije	85,4	174,5	142,4	204,3
Financijske transakcije (bez pričuva)	426,7	1.287,5	–	301,7
Međunarodne pričuve HNB-a	–529,9	745,3	–	–
Neto pogreške i propusti	–556,9	–435,1	62,6	78,1

^a Prema šestom izdanju Priručnika za sastavljanje platne bilance i stanja međunarodnih ulaganja (BPM6)

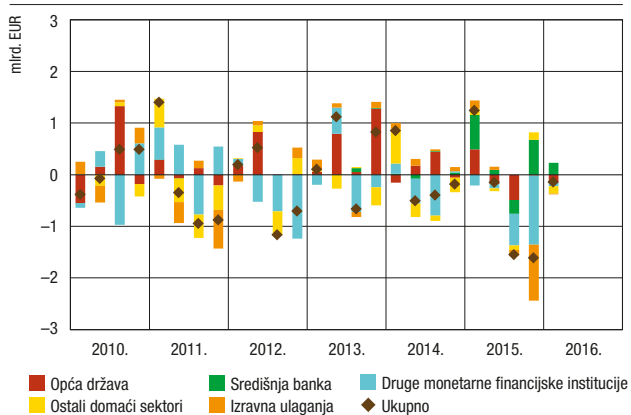
Izvor: HNB

Slika 53. Transakcije^a neto inozemnog duga (NID)

^a Transakcije jesu promjena duga isključujući međuvalutne promjene i ostale prilagodbe. Neto inozemni dug jest bruto inozemni dug umanjen za dužnička potraživanja prema inozemstvu.

Napomena: Podaci za prvo tromjesečje 2016. odnose se na siječanj.

Izvor: HNB

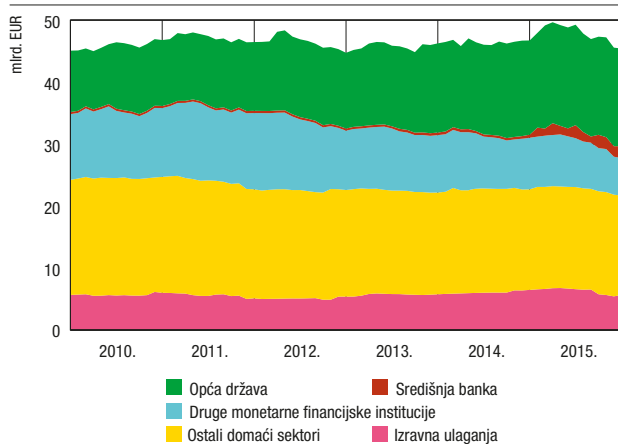
Slika 54. Transakcije^a bruto inozemnog duga (BID)

^a Transakcije se odnose na promjenu duga isključujući međuvalutne promjene i ostale prilagodbe.

Napomena: Podaci za prvo tromjesečje 2016. odnose se na siječanj.

Izvor: HNB

Slika 55. Bruto inozemni dug na kraju razdoblja

Izvor: HNB

Tablica 3. Manjak državnog proračuna

prema metodologiji ESA 2010, u milijunima kuna

	I. 2015.	I. 2016.
1. Prihodi	7.580	7.940
2. Prodaja nefinancijske imovine	26	22
3. Rashodi	9.933	8.982
4. Nabava nefinancijske imovine	104	100
5. Neto zaduživanje (1+2-3-4)	-2.430	-1.120

Izvori: MF; izračun HNB-a

Tablica 4. Promjena duga opće države

u milijunima kuna

	I. - XII. 2014.	I. - XII. 2015.
Ukupna promjena duga	13.326	5.485
Promjena unutarnjeg duga	9.463	5.591
– Vrijednosni papiri osim dionica, kratkoročni	1.397	-5.440
– Vrijednosni papiri osim dionica, dugoročni	10.793	10.454
– Krediti	-2.710	646
Promjena inozemnog duga	3.863	-106
– Vrijednosni papiri osim dionica, kratkoročni	103	-580
– Vrijednosni papiri osim dionica, dugoročni	1.994	3.368
– Krediti	1.767	-2.895

Dodatak:

Promjena ukupno izdanih jamstava	-347	-757
----------------------------------	------	------

Izvor: HNB

Kratice i znakovi

Kratice

b. b.	– bazni bod
BDP	– bruto domaći proizvod
BDV	– bruto dodana vrijednost
BEA	– Ured SAD-a za ekonomske analize (engl. <i>U. S. Bureau of Economic Analysis</i>)
BIS	– Banka za međunarodne namire (engl. <i>Bank for International Settlements</i>)
BZ	– blagajnički zapisi
CDS	– premija osiguranja od kreditnog rizika (engl. <i>credit default swap</i>)
DAB	– Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka
dep.	– depoziti
d. n.	– drugdje nespomenuto
DZS	– Državni zavod za statistiku
EK	– Europska komisija
EMU	– Ekonomska i monetarna unija
engl.	– engleski
ESB	– Europska središnja banka
EU	– Europska unija
Fed	– američka središnja banka (engl. <i>Federal Reserve System</i>)
fik.	– fiksni
FISIM	– posredno mjerene naknade za uslugu financijskog posredovanja
FZO	– Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
HAC	– Hrvatske autoceste
Hanfa	– Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga
HBOR	– Hrvatska banka za obnovu i razvitak
HC	– Hrvatske ceste
HFP	– Hrvatski fond za privatizaciju
HNB	– Hrvatska narodna banka
HPB	– Hrvatska poštanska banka
HWWI	– Institut za međunarodnu ekonomiju u Hamburgu (njem. <i>Hamburgisches Weltwirtschaftsinstitut</i>)
HZMO	– Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
HZZ	– Hrvatski zavod za zapošljavanje
HZZO	– Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
IEA	– Međunarodna agencija za energiju (engl. <i>International Energy Agency</i>)
ILO	– Međunarodna organizacija rada (engl. <i>International Labour Organization</i>)
Ina	– Industrija nafte d.d.
ind.	– industrijski
IPC	– indeks potrošačkih cijena
JTR	– jedinični troškovi rada
MF	– Ministarstvo financija
mil.	– milijun
mlrd.	– milijarda
MMF	– Međunarodni monetarni fond
NDA	– neto domaća aktiva
NIA	– neto inozemna aktiva
NKD	– Nacionalna klasifikacija djelatnosti
OECD	– Organizacija za gospodarsku suradnju i razvoj (engl. <i>Organization for Economic Cooperation and Development</i>)
OP	– obvezna pričuva
PDV	– porez na dodanu vrijednost
potr.	– potrošnja
PPI	– indeks cijena pri proizvođačima (engl. <i>Producer Price Index</i>)
RH	– Republika Hrvatska
SDR	– posebna prava vučenja
SKDD	– Središnje klirinško depozitarno društvo d.d.
SMTK	– Standardna međunarodna trgovinska klasifikacija
tis.	– tisuća
T-HT	– T – Hrvatski Telekom d.d.
TNZ	– Tržište novca Zagreb
tr.	– tromjesečje
TZ	– trezorski zapisi
val.	– valutni
Troslovne oznake za valute	
ATS	– austrijski šiling
CHF	– švicarski franak
CNY	– juan renminbi
DEM	– njemačka marka
EUR	– euro
FRF	– francuski franak
GBP	– funta sterlinga
HRK	– kuna
ITL	– talijanska lira
JPY	– jen
USD	– američki dolar
XDR	– posebna prava vučenja
Dvoslovne oznake za zemlje	
AT	– Austrija
BE	– Belgija
BG	– Bugarska
CY	– Cipar
CZ	– Češka
DE	– Njemačka
DK	– Danska
EE	– Estonija
ES	– Španjolska
FI	– Finska
FR	– Francuska
GB	– Velika Britanija
GR	– Grčka
HR	– Hrvatska
HU	– Madžarska
IE	– Irska
IT	– Italija
LT	– Litva
LV	– Letonija
MT	– Malta
NL	– Nizozemska
PL	– Poljska
PT	– Portugal
RO	– Rumunjska
SI	– Slovenija
SK	– Slovačka